

Tilsynsrapport for Ferritslev Friskole 2021-2022

Som tilsynsførende på Ferritslev Friskole er det min opgave at føre tilsyn med

- Elevernes standpunkt i dansk, regning/matematik og engelsk.
- At skolens samlede undervisningstilbud, ud fra en helhedsvurdering, står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen.
- At vurdere, om skolen forbereder eleverne til at leve i et samfund med frihed og folkestyre og bidrager til deres demokratiske dannelse.
- At undervisningssproget er dansk.
- Skolens donationer.
- Kønslig ligestilling
- Skolens praksis vedr. underretninger

(Bekendtgørelse om valg af tilsynsførende ved friskoler og private grundskoler)

Udgangspunktet for vurderingen er standpunktet for eleverne som helhed, samt undervisningen generelt, og ikke den enkelte elevs standpunkt.

- Jeg har i skoleåret 2021-2022 mødtes med skoleleder Henriette Mønsted og viceskoleleder Gitte Skovlod Stenum mandag den 21. juni og aftalt fokus på tilsynet, samt afklaret forventninger til samarbejdet. Jeg foretog tilsynet torsdag den 11. november 2021, tirsdag den 25. januar og fredag den 6. maj 2022.
- Jeg har besøgt 0.kl, 2.kl, 3.kl, 4.kl, 5.kl, 7.kl, 8.kl
- I år har jeg i samråd med skole- og viceskolelederen, udover det obligatoriske, valgt at fokusere på indskolingens projektdag.
- Sammen med ledelsen er der udarbejdet en plan for tilsynet. Inden besøget har lærerne sendt korte beskrivelser af den planlagte undervisning. Desuden har jeg haft adgang og læst alle årsplanerne for de respektive fag og klasser. Efter timerne har jeg som regel haft samtaler med de pågældende lærere.
- Efter hvert tilsyn har jeg haft møde med skole- og/eller viceskolelederen, hvor vi har drøftet dagens observationer.
- Jeg har desuden undersøgt skolens hjemmeside mht. fagplaner, evaluering, tilsynsrapporter og undersøgelse af skolens undervisningsmiljø.

Det faglige tilsyn

Matematik, 8.kl

Elevernes mobiler samles ind. Der tales om ligefrem proportionalitet ifht. de opgaver, eleverne har lavet, hvor de skal finde eksempler. Læreren supplerer dem og opfordrer dem til at tale fagsprog og bruge fagudtryk.

Eleverne opfordres hele tiden til at forklare, hvordan de har løst en opgave. De sidder med deres bærbare, hvor de bruger programmet Geogebra, et program til at tegne grafer, hvor de igen skal forklare, hvad de gør og hvordan man f.eks. ændrer enheder. Læreren har forinden instrueret dem i, hvordan man gør.

Der er meget ro, mange elever deltager og der foregår tydelig anerkendende klasseledelse, hvor der hele tiden inviteres til elevdeltagelse, også af ikke-markerende elever.

Der er en meget grundig årsplan med tydelige angivelser af faglige emner, beskrivelse af undervisningen og angivelse af mål. Det er både henvendt til lærere og elever. Årsplanen gøres ikke til genstand for samtale blandt lærere.

Klasseværelset er stort, lyst og indbydende med faglige plakater og hjælpemidler fra forskellige fag.

Dansk, 5.kl

Temaet for timen er fortællere og virkemidler. Læreren giver en kort indføring i H.C. Andersens liv og forfatterskab. Derefter skal de arbejde med Jeppe Aakjærs digt om Jens Vejmand.

En elev læser 1.vers, som analyseres i fællesskab, hvor der er mange bud/forklaringer på sproget/metaforer. De relaterer også til Emil fra Lønneberg.

Bogsystemet Fandango er det gennemgående system og suppleres med Gyldendals Fagportal. Der er fokus på de forskellige litterære tidsperioder som f.eks. det folkelige gennembrud og fokus på forskellige synsvinkler.

Mange elever bidrager og der er en let stemning med tydelig klasseledelse. De skal derefter tegne en tegning, som passer til digtet. Timen slttes af med lærerens oplæsning af digtet, mens eleverne ser på deres tegninger.

Årsplanen angiver, hvilke temaer, materialer og ekstra aktiviteter der bruges.

Klasseværelset er lyst, stort og ryddeligt med landkort, faglige plakater og elevproduktioner. Der er plakater med regler for samvær, også på de sociale medier.

Dansk, 4.kl

Klassen bruger Fandongo-systemet. I begyndelsen af timen mindes eleverne om, at de skal have syltetøjsglas med til et plante-forløb til at lave et minidrivhus.

Der er en grundig forklaring af, hvad eleverne skal lave. Læreren læser op af Manu Sareens bog Iqbal Farooq, mens eleverne følger med. Forinden er personerne i historien blevet præsenteret på en tegning. En elev kommer med en nedsættende bemærkning om et arabisk navn, hvilket bliver korrigeret af læreren: "Det hedder det ikke." Eleverne spørger også undervejs og teksten giver gode anledninger til at de kan sammenligne andres livsvilkår med deres egne. Der foregår tydelig klasseledelse.

Klassen er ryddelig med god plads. På vægge/tavler er der elevproduktioner og faglige plakater.

Årsplanen angiver et bredt indhold/materiale/temaer.

Tysk, 7.kl

Dagens plan bliver gennemgået på dansk, hvor de opfordres til at gætte centrale tyske ord. De skal arbejde med ordet "werden", bl.a. med nogle grammatikopgaver på papir.

Læreren læser en tysk tekst op fra Deutschland-Labor. Derefter læser klassen samme tekst og eleverne bruger gætte-strategier til at gætte betydningen af ordene. Det træner deres strategiske kompetence.

Eleverne har let ved at oversætte teksten. De skal lave par-opgaver, hvor A siger en sætning på tysk uden "werden" og den anden skal sige sætningen rigtigt. Det træner deres lingvistiske kompetence.

Klasseværelset er stort og lyst med faglige plakater på væggene.

Årsplanen er meget overordnet med emner fra tysksystemet.

8.kl, Biologi

Mens læreren forbereder en video, skal eleverne parvis tale om, hvad de tror "Evolution" betyder.

Eleverne skal brainstorme om, hvad de tror filmen handler om.

De skal lave en tidslinje af klodens udvikling. Der er lagt nogle links på Viggo, som eleverne skal undersøge. De deles op i par, hvor de sammen skal tegne en tidslinje.

Der er en særdeles grundig årsplan, hvor det både er angivet, hvilke emner, aktiviteter som f.eks. debat, undersøgelser, viden og forsøg klassen skal arbejde med i de enkelte uger. Øvelsestimer er også skemalagt. Planen tager dels udgangspunkt i bogsystemer "Ny Prisma", samt relevante fagportaler og fælles mål for Biologi.

7.kl, Engelsk

Klassen bruger engelsk-systemet Pit Stop. Klassen har givet udtryk for, at de savner afveksling fra systemets ensformige behandling af forskellige emner og har efterlyst mere variation og samtale på klassen om de nære ting. Klassen arbejder med filmen "Forrest gump", hvor der bl.a. arbejdes med lyttekompetencerne fra Fælles Mål: "Eleven kan forstå enkle, letforståelige tekster i naturligt taletempo", samt den interkulturelle kompetence: "kan give eksempler på forskelle og ligheder mellem kultur- og samfundsforhold i eget land og i engelsksprogede områder."

Der foreligger ikke nogen årsplan.

Samlet vurdering af dansk, matematik og engelsk

Der er en let stemning, der foregår tydelig klasseledelse og alle steder er der en plan for dagen, også når der er vikar. Undervisningen er varieret, der bruges forskellige medier, arbejdsformer og organisering af undervisningen.

På baggrund af årsplanerne, samtaler med elever og lærere, samt ved at overvære undervisningen, vurderer jeg, at undervisningen i engelsk, dansk og matematik står mål med, hvad der forventes og kræves i Folkeskolen.

Tilsyn med projektdag for indskolingen

Med virkning fra skoleåret 2022-2023 er der indført emnedage for indskolingen, som skemamæssigt ligger torsdag og fredag i hver uge. Formålet er at give mulighed for at arbejde med både hoved, hånd og hjerte, i forskellige arbejdsformer, f.eks. i værksteder, projektorienteret, i klassen eller på tværs af klassen, inde og ude, fokus på et enkelt fag eller et emne. Projektdagene skal også fremme samarbejdet mellem lærerne, lade eleverne lære hinanden bedre at kende på tværs af klasserne og lade lærernes særlige kompetencer komme andre til gode. En fælles fortælletime slutter torsdagen af for hele indskolingen.

I langt de fleste forløb skal eleverne komme omkring alle værksteder, men pga. Corona har klassen været omdrejningspunktet. Det er dog planen, at eleverne også skal arbejde sammen på tværs af klasserne.

Der er arbejdet med følgende temaer: Naturen Nu, Monstre, julegaveproduktion, matematikforløb, universet, musical og vikingetiden.

Fælles mål følges generelt for dansk, matematik og billedkunst. Derudover er der opmærksomhed omkring de andre fag, hvis det passer ind i emnet og ved f.eks. U-landskalenderens forløb, er de fælles mål tænkt ind.

Der evalueres mundtligt både på elev- og lærerniveau.

Projekt dag for indskolingen

Bh.kl

Eleverne kommer ind i klassen og bliver modtaget af deres lærer. Nogle læser, andre tegner eller bygger med plusplus-klodser.

Kl.8.10 samler en elev alt ind. Det foregår stille og alle børnene finder deres plads. Derefter tælles der ned og undervisningen kan begynde:

Dagen bliver gennemgået: torsdag, dato og hvilken dag det er. Derefter er der en lille bevægelsesleg.

En elev hjælper med at føre protokollen og spørger om hver enkelt elev er til stede. Der er mange ritualer og tilbagevendende aktiviteter, som eleverne kender og hurtigt finder ind i. Der spørges ind til den enkelte elevs dag, fødselsdage eller hvad de har lavet/skal lave. En elev fortæller om sin farfar, som skal begraves. Det giver anledning til at tale om at blive gammel på en fin og indlevede måde.

Indskolingen arbejder med et tema om Kenya, som denne dag foregår i de enkelte klasser.

Eleverne skal bruge farverne, som er blevet blandet af en anden klasse og de begynder med at sortere dem, hvilket giver anledning til at tale om farverne og de er med til at bestemme kategorierne, som de sorteres efter.

Der er reoler med materialer og spil. Elevernes produkter udstilles. Elementer, fagplakater og begreber integreres naturligt. F.eks. tal, farver eller begreber. Der er en høj grad af didaktisk bevidsthed hos læreren, der ikke forsømmer en lejlighed til at arbejde med disse ting, når de dukker op, uden at det tager opmærksomheden fra undervisningsplanen.

Grundfarver præsenteres. Der bruges vand til at blande farver, børnene gætter hvilke nye farver, der kommer.

I farvecirklen finder eleverne ud af, hvad der er komplementærfarver. De findes igen på billeder af afrikanske kvinders perlesmykker. Der repeteres og eleverne skal så farve en cirkel.

Jeg har aldrig forstået, hvad komplementærfarver er, men efter timen i bh.kl har jeg forstået det.

Morgensamling – fælles for indskolingen

Klassen går samlet i række og stiller sig på deres plads, ligesom de andre klasser. De mindste forrest og de ældste bagerst. Historien om Mortens Aften bliver fortalt, fordi det var dagen før.

Eleverne lærer at tælle til 10 på Swahili og børnene gentager det. Der vises en video, hvor en pige fra Kenya viser rundt i sit hus, som ikke er så fjernt fra danske forhold. Det bryder med forestillingerne om et afrikansk hjem. Der tales om ligheder/forskelle mellem pigens og elevernes hjem.

Eleverne har lagt mærker til mange forskelle. Bagefter vises endnu en video om en morgen + skolehverdagen. Der er en meget rolig stemning med tydelige rammer.

2.kl

Børnene har fået fortalt fabler om dyr. Nu skal de selv skrive fabler med dyr fra Kenya og bagefter skrive en faktabog om dyrene. Det pointeres, at de skal skrive børneskrift.

I klassen er der fritlæsningsbøger, bogstaver, fagplancher, en reol med fagbøger. Stole og borde kan indstilles individuelt. Lokalet er lyst og ryddeligt.

Børnene får udleveret en lille bog, hvor de skal skrive deres fabel i. Lærerne går omkring og hjælper. Der er en lille afbrydelse, hvor der gives fakta om dyrene, så eleverne kan blive inspireret i deres fabler. Dyrene sammenlignes og eleverne ved meget og supplerer. Det kombineres med billeder fra klassens smartboard.

Der arbejdes hver torsdag/fredag. Torsdag er der fortælling kl.12.35-13.15

3.kl

Foldning af et stykke papir vises, som skal bruges til et spil. Der klippes og tegnes streger. Der er en meget rolig stemning og eleverne er meget selvhjulpne.

Alle, Fortælling

Der bruges et billede som indgang til fortællingen. Der repeteres informationer, som eleverne tidligere har lært. Der fortælles meget med handling. Eleverne kommenterer/spørger, og det doseres passende af læreren, så fokus på fortællingen fastholdes. Læreren spørger også undervejs, så der inviteres også, hvilket giver fortællingen dynamik.

Undervejs bruges en elektronisk bog til at underbygge det fortalte.

Til sidst samles der op på, hvad klasserne har lavet i dag.

Samlet vurdering af projektdagene for indskolingen

Projektdagene er endnu i sin vorden og intentionen med samarbejde mellem eleverne på tværs af klasserne har ikke været fuld udrullet pga. Corona, men er blevet gennemført, hvor det har været forsvarligt som f.eks. den ugentlige fælles fortællingstime.

Der har været arbejdet med mange temaer, der har tilgodeset de forskellige fag og de krav disse indeholder, ligesom eleverne også arbejder med forskellige organisations- og arbejdsformer, hvor der både arbejdes med fagenes formelle indhold, samtidig med, at der også inddrages praktisk-musiske elementer og æstetiske udtryk, så det også rummer skolens værdier, der henvender sig til det hele menneske.

På projektdagene overværede jeg mange forskellige timer og faglige tilgange, men eleverne har helt fra de mindste klasser tilegnet sig formen, de virker trygge og det faglige niveau har været på sit vanlige høje niveau.

Min vurdering på baggrund af overværelse af en projektdag, beskrivelsen, planerne og efter samtaler med lærerne og fagteamet er, at de dels følger Fælles mål, men også gør brug af tværfaglighed, samarbejde på tværs af klasser og aldersgrupper, hvilket er med at skabe nye samarbejdsformer for både elever og lærere. Alt i fin overensstemmelse med skolens værdier.

Det øvrige tilsyn

- **Fagplaner**

- Skolens fagplaner kan ses på skolens hjemmeside og henviser til Folkeskolens Fælles Mål.
- I år er bibelhistorie og fortælling en del af emnedagene. Der arbejdes på at lave et fortælleårshjul med henholdsvis bibelfortælling fra NT og GT, så eleverne i løbet af 4 skoleår kommer igennem fortællingerne to gange. Det samme gælder nordisk mytologi. Ellers er fortællingerne knyttet op på emnet – klasserne er blevet tildelt en lektion ugentligt til fortælling.

Det er mit indtryk, at fælles mål ofte bliver anvendt i indirekte form, gennem brug af bogsystemer og digitale platforme, men det kunne være interessant og udviklende for den kollegiale samtale, hvis fagplanerne i endnu højere grad bliver en del af arbejdet i fagudvalgene, som det f.eks. er sket i matematik.

- **Psykisk miljø**

- Der er en venlig og imødekommende stemning fra elever, lærere og ledelse.
- Skolen har en beskrevet trivselstrategi, der også indeholder en anti-moppestrategi, som er tilgængelig på skolens hjemmeside. Skolen har også et elevråd, hvor to elever fra hver 5.-9.kl. deltager.
- Der foreligger en plan for evaluering af elevernes udbytte, som f.eks. foregår ved læse- og matematiktest, samtaler i grupper eller med enkelte elever, skole-hjemsamtaler, ligesom at eleverne i 8.-9.klasse inden samtalerne udfylder et selvevalueringskema, som der bliver taget udgangspunkt i.
- Undervisningsmiljøundersøgelse er udskudt pga. Corona og gennemføres snarest.

- **Fysisk**

- I de fleste klasser er det tydeligt, at der også gøres en didaktisk indsats for at gøre klasserummet til et lærerum med faglige plakater, elevproduktioner og inspirerende billeder, som understøtter læringen i de forskellige fag. I forhold til sidste år, kan der også ses en øget opmærksomhed på klasseværelserne i overbygningen.
- På gangene er der ryddeligt med små kroge til gruppearbejde, ligesom der også er billeder/malerier og udstoppede dyr, der signalerer læring og at man passer på tingene.
- Uderummet er stort og rummer mange muligheder for fysisk udfoldelse, leg og opdagelse, som bruges meget i både pauser, i SFO/børnehave, samt undervisningen. Skolen har modtaget et større beløb fra fonde til ombygning af udeområdet.
- Skolen har fået penge til den store nye legeplads foran solgården – nyt legetårn, gynger m.m.

- **Dansk som undervisningssprog:**

- Der bliver talt dansk i undervisningen og skoleledelsen behersker dansk i både skrift og tale.

- **Donationer:** Ferritslev Friskole har fået 375.000 til legetårnet af Marius Pedersen Fonden

- **Kønslig ligestilling**
  - Der foregår som udgangspunkt ikke nogen opdeling af køn i pædagogisk eller didaktisk sammenhæng. Tværtimod inddrages samarbejde mellem drenge og piger som et middel og mål, ligesom andre organisationsformer, hvor det giver mening.
- **Folkeskolens afgangsprøve**
  - Skolen klarer sig specielt godt i matematik hvor den ligger hele 1.5 karakterpoint over landsgennemsnittet. Gennemsnittet på Ferritslev Friskole er desuden 1.4 højere end gennemsnittet i Faaborg-Midtfyn Kommune.
  - Alle fag er prøvefag, bortset fra Kristendomskundskab
- **Skolen forbereder eleverne til at leve i et samfund med frihed og folkestyre:** Eleverne bliver inddraget i evalueringen af timerne, i planlægningen og udførelsen af undervisningen på alle klassetrin. Der foregår en ligeværdig diskussion/samtale eleverne indbyrdes og med læreren om relevante emner af både faglig og social karakter. Eleverne har også indflydelse på aktiviteter uden for den formelle undervisning, som f.eks. i planlægningen og gennemførelsen af skolens musical.

Lærerne er dygtige til at skabe situationer, hvor eleverne udfordres til stillingtagen og diskussioner, uden at der nødvendigvis findes et entydigt svar på spørgsmålet. I alle timer blev jeg modtaget af eleverne med åbenhed og nysgerrighed.

Eleverne lærer også det repræsentative demokrati at kende i elevrådet, hvor elever fra 5. til 9. klasse er repræsenteret med to elever fra hver klasse. Der er valg til elevrådet hvert år, i august måned. Elevrådet holder møder efter behov, dog minimum en gang om måneden. Elevrådet er en vigtig del af livet på Ferritslev Friskole og elevrådet har stor mulighed for at have indflydelse på skolens hverdag og arrangementer. Elevrådet fungerer som en kontakt til skolens medarbejdere, ledelse og bestyrelse. Elevrådet kan derfor tage sager op af fælles interesse for eleverne, og elevrådet inddrages i debatter omkring skolen. Et udvalg af elevrådet inviteres til skolens årlige generalforsamling, hvor de fremlægger en årsberetning og deltager i drøftelser om skolens anliggender.

Samlet vurdering

På baggrund af mit tilsyn kan jeg konkludere, at undervisningen i dansk, matematik og engelsk står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen. Jeg har haft samtaler enkelte elever, den enkelte lærer og skolens ledelse om undervisningens indhold. Skoledagen lever op til nye fælles mål på mange måder og indeholder samtidig mange elementer af skolens værdigrundlag. Skolens undervisning bliver udført i en tryk ramme, hvor der er respekt og anerkendelse for den enkelte elevs personlighed, og faglige niveau. Jeg vurderer også, at Ferritslev Friskole i hele sit virke forbereder eleverne til at leve i et samfund som det danske med frihed og folkestyre, samt udvikler og styrker elevernes demokratiske dannelse og deres kendskab til og respekt for grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, herunder ligestilling mellem kønnene. Alt dette giver de bedste muligheder for, at det enkelte barn er godt rustet til job og uddannelse, samt til sit liv fremover.

Odense den 10.maj 2022. Tilsynsførende Bent Hansen